

Nr 38.

Ankom till riksdagens kansli den 3 maj 1938 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av väckta motioner om årligt understöd åt fru Beda Hallberg.

I två till bankoutskottets handläggning hänvisade likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren under nr 163 av herr *Rahmn* jämte sexton av kammarens övriga ledamöter och den andra inom andra kammaren under nr 276 av herr *Lundqvist* jämte tjugutvå av kammarens övriga ledamöter, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta att till fru Beda Hallberg, Göteborg, skall, så länge hon lever, utbetalas ett årligt anslag av 3 000 kr.»

Till stöd för yrkandet har i motionerna anförts följande:

»Den 1 maj 1937 hade 30 år förflutit, sedan fru Beda Hallberg, Göteborg, tog initiativ till den nu över hela vårt land spridda första maj-blommeorganisationen.

Ingen — icke ens initiativtagaren själv — torde vid den tidpunkten ha kunnat ana, att det initiativ, som då togs, skulle komma att röna en framgång så storartad som här blivit fallet. Sällan eller aldrig har väl en idé i den sociala hjälpverksamhetens tjänst slagit så fullständigt igenom som denna. Runt om i hela vårt land har första majblomman för varje år fått ökad spridning, samtidigt som organisationen vuxit ut allt mer och mer.

Landets första majblommekommitté bildades i Göteborg, såsom redan sagt, år 1907. Denna kommitté var under detta år den enda i landet. År 1937 funnos 1 353 lokalkommittéer, spridda över hela landet. År 1907 uppgick försäljningsbeloppet till 14 600 kronor netto. År 1937 uppgick den sammanlagda försäljningssumman till 9 119 793 kronor.

Dessa siffror torde vara tillräckliga för att visa såväl det enastående severtåg, första majblommeidén kunnat glädja sig åt under de gångna 30 åren, som även betydelsen av den frivilliga hjälpverksamhet, som här bedrivits.

Första majblomman har helt stått i människokärlekens tjänst och varit ett effektivt vapen i kampen mot tuberkulosen. Till tusentals sjuklingar har första majblomman kunnat bringa hjälp och bot. För de medel, som genom denna blommas årligen influtit, ha kolonier för barn kunnat upprättas, hem för tuberkulösa arbeterskor byggas samt barn i skolåldern, som drabbats av denna sjukdom, kunnat sändas till fjällkolonier och därigenom återvunnit hälsa o. s. v.

Den sällsynta framgång, första majblommeidén haft, beror väl i främsta rummet på idéns egen inneboende livskraft och styrka. Att den till stor del

emellertid också berott på det sätt, varpå idén på sin tid fördes ut i livet och sedan fullföljts, är en uppfattning, varom sällsynt enighet inom olika läger råder.

Det är fru Beda Hallbergs obestridda förtjänst att icke blott ha väckt till liv denna lyckliga idé utan sedermera även mer än någon annan ha med ospard möda och energi samt organisatorisk förmåga självuppoftande fört verket vidare och vidare framåt. Få svenskar torde ha offrat så mycket osjälviskt arbete på att hjälpa andra som hon. Få människor torde väl också ha förunnats att utöva så välsignelserik verksamhet.

Fru Hallberg fyller nästa år 70 år. Hennes och hennes familjs ekonomiska ställning är föga lysande. — Enligt lämnade uppgifter utgjorde makarna Hallbergs sammanlagda årsinkomst för 1936 endast kr. 2 516:66. — Med tanke på de gångna årens varmhjärtade och gagnande verksamhet synes det oss därför böra vara en kär plikt för det allmänna att nu bevilja fru Hallberg ett årligt statsanslag att utgå, så länge hon lever, och därmed visa sin uppskattning av och erkänsla för det enastående arbete i den sociala hjälpverksamhetens tjänst, som hon under alla dessa år utfört till rikaste välsignelse för mångtusenden av vårt folk. Ett belopp av 3 000 kronor synes oss vara skäligt.»

Över förevarande motioner har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande från *statskontoret*, som anfört följande:

Statskontoret vill som sin uppfattning uttala, att med hänsyn till konsekvenserna i olika riktningar största försiktighet bör från statsmakternas sida iakttagas vid beviljandet av s. k. honnörspensioner. Det är enligt ämbetsverkets mening uppenbart, att vad i ifrågavarande motioner åberopats till stöd för förslaget om årligt understöd åt fru Beda Hallberg icke kan anses utgöra tillräckligt skäl för beviljande i förevarande fall av årligt understöd av statsmedel. I anledning härav och med hänsyn till konsekvenserna av ett beslut i sådan riktning finner sig statskontoret böra avstyrka bifall till nämnda motioner.

Utskottet.

Utskottet finner i likhet med motionärerna, att fru Hallberg utfört en i synnerligen hög grad samhällsgagnande livsgärning i den sociala hjälpverksamhetens tjänst, till en början genom det av henne tagna initiativet till bildande av första maj-blommeorganisationen och sedermera genom det oegennyttiga arbete, hon nedlagt på utvecklingen av denna organisation. Med hänsyn härtill och till övriga föreliggande omständigheter har utskottet ansett skäligt, att det allmänna giver ett uttryck av erkännande för fru Hallbergs insatser genom att bereda henne ekonomiskt stöd på hennes ålderdom. En åtgärd i sådan riktning skulle förvisso hälsas med tillfredsställelse inom de vidaste kretsar av befolkningen i vårt land. Enligt utskottets mening hade det givetvis varit önskvärt, om de institutioner, vilkas verksamhet särskilt gagnats av första maj-blommeorganisationen, kunnat tillerkänna fru Hallberg en honnörspension. Då enligt vad utskottet har sig bekant förutsättningar härför saknas, har utskottet, trots de av statskontoret uttalade betänkligheterna, ansett sig böra förorda, att staten på sätt motionärerna ifrågasatt beviljar fru Hallberg en pension. Mot det av motionärerna föreslagna pensionsbeloppet,

å vilket dyrtidstillägg icke synes böra utgå, har utskottet icke haft något att erinra.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av motionerna I: 163 och II: 276, må medgiva, att fru Beda Hallberg må från och med den 1 juli 1938 under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 3 000 kronor, varå dyrtidstillägg ej må utgå.

Stockholm den 3 maj 1938.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Ehrnberg*, *Berling**, *Holmström*, *Bjurström*, *Nilsson* i Mölndal, *Sundvik*, *Bodin* i Visby och *Leander**;

från andra kammaren: herrar *Holmgren*, *Lovén*, *K. A. Westman*, *Svedman**, *Eriksson* i Sandby*, *Sundström* i Vikmanshyttan*, *Dahlbäck** och *Sundberg**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Lovén*.